

Thesis Title	A History of Governmentality Imposed on Autochthonous Peoples in West Kalimantan 1771—2006	
Author	Mr. Yanuar Sumarlan	
Degree	Doctor of Philosophy (Social Science)	
Thesis Advisory Committee	Professor Dr. Anan Ganjanapan	Chairperson
	Associate Prof. Dr. Jamaree Chiengthong	Member
	Assistant Prof. Dr. Chaiyan Rajchagool	Member

ABSTRACT

This dissertation offers a revelation of the important turning points, disjunctures, and ruptures in the quest to build a civil[ized] society of multiethnic population in West Kalimantan province, Indonesia. By examining these turning points, disjunctures and ruptures, the dissertation focuses on two main themes. The first theme is the attempts by foreign or local rulers—Muslims, the Dutch, post-colonial regimes, and post-1997 crises regimes—to incorporate the highly diversified “pagan” population of West Kalimantan’s Dayak into a civilized society. The second theme is the reactions of the ruled groups—subalternized during the process of society building in different epoch—to maintain their relative independence from the incursions of ‘foreign’ or ‘non-native’ ruling elements.

This dissertation argues that the category of “Dayaks” has been constructed loosely first by the Muslim-Malay coastal rulers and second rather coagulated by the Dutch and finally exploited by the Dayak themselves during the post-colonial regimes. The full-blown manipulation of the category of “indigenous” group is taking place after the fall of the suppressive Suharto regime in 1998. The loose construction of Dayak by the Muslim-Malay coastal princes is finally hardened by the Dutch who fully launch the indirect rules: racialization between the rulers (Dutch, Chinese, Eastern Asians/Indian, Arabs) controlled under civic rules and the ruled (Malays, Dayaks, and other ethnics) adjudicated under each own customary rules. The attempts

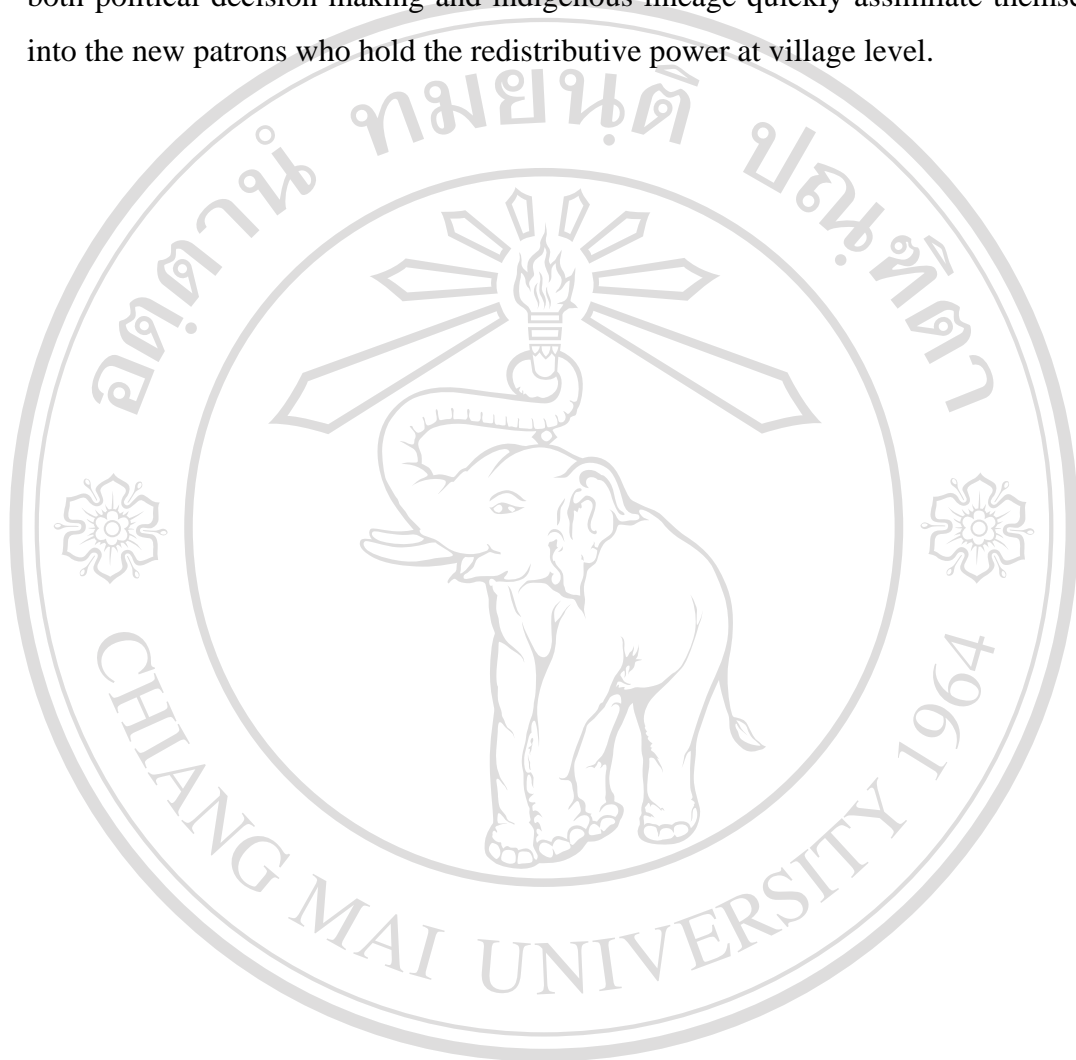
by Sukarno, the first president of post-colonial Indonesia, to undo this deep cleavage in terms of racialization and ethnicization (further divisions among the ‘indigenous’) are doomed for the unmanageable size of this ‘monumental task’ vis-à-vis global struggle of power between the superpowers (the post-World War II Cold War).

This failure is aggravated by the brutal action by the succeeding regime under Maj. Gen. Suharto in 1967 to copy to British’s anti-communist military campaign in Peninsular Malaysia through eviction of Chinese hinterland communities to coastal refuges. This method of pitting the provoked Dayak warriors and the Chinese not only deepens the ethnic segregation but also promises a remedy for the injustice inflicted by the Dutch over the Dayaks. The ethnicization nurtured by non-native (or nativized) rulers for centuries is rewritten indelibly with spilled blood and tears. The failure of the new Suharto regime to deliver justice to the disillusioned Dayaks—after isolationism by the Dutch and the disallowance of ethnic-based party by Sukarno in 1959—finally bring the second theme of this dissertation into a full-blown explosion.

The subalternized Dayaks (and Malays), however, need justification and supports from other institutions. At the provincial level they reinvent the ancient rituals of headhunting to redress the crisis created by assaults against the Dayak blood relatives by the most aggressive in-migrant group in West Kalimantan (the Madurese). For the non-violence liberation campaign, the Dayaks are led by the Church through Church-based schools, rural credit institution, cultural and research organizations, etc that manipulate or consume in subversive ways any signs of sluggishness of the suppressive Suharto regime. The term Civil Society becomes in vogue only after the dismantling of the Berlin Wall in 1989 in the third world full of dictatorships. Civil Society is twisted by a sleight of hand into exponential growth of civic organizations to push certain demands to the door of Suharto regime and ramified into multiple interpretations by different actors.

The term Civil Society has thus turned into a fetish once it disguises the new power relation between the sponsors of civil society and civic organizations as well as the weakened governments. The fetishized Civil Society is claiming its indispensability to the whole decaying process of rotten states when Suharto regime succumbs to battering economic crises in 1998. As such, the term effectively functions as a façade of the ‘global drama’ of appropriationism (increasingly

industrialized agricultural process) at the village level. Riding at the meaning of Civil Society as decentralization of power of the state, the leaders of Dayaks with access to both political decision-making and indigenous lineage quickly assimilate themselves into the new patrons who hold the redistributive power at village level.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ประวัติศาสตร์การบังคับใช้ระบบการ

ปกครองของ รัฐต่อชนพื้นเมืองในกาลิมันตัน ระหว่างปี

ค.ศ. 1771-2006

ผู้เขียน

นายชานันท์ สุมารัตน์

ปริญญา

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สังคมศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. อานันท์ กาญจนพันธุ์ ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จามะรี เชียงทอง กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ รัชชกุล กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้เปิดเผยให้เห็นถึงจุดเปลี่ยนแปลง ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญและก่อให้เกิดความแตกแยก ของความพยายามในการสร้างประชาสังคม(civil society) ที่มีประชากรที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในเขตจังหวัดกาลิมันตัน ตะวันตก ประเทศอินโดนีเซีย จากการศึกษาถึงจุดเปลี่ยนแปลง ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญและความแตกแยก งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาประเด็นหลัก 2 เรื่อง คือ เรื่องแรกคือความพยายามของผู้ปกครองต่างชาติ หรือผู้ปกครองท้องถิ่น (ชาวต่างชาติ การปกครองภายหลังการล่าอาณานิคม และการปกครองในช่วงวิกฤติการณ์หลังปี พ.ศ. 2540) ในการรวบรวมประชากร “พวกนอกกริต ป่าเถื่อน” ชาวคาหัคที่อยู่ในกาลิมันตัน ตะวันตกให้เป็นสังคมอารยะ เรื่องที่สองคือปฏิกิริยาของกลุ่มที่ถูกปกครอง (ชนกลุ่มน้อยที่เป็นเบียด่างทางสังคม, subalternized, ในช่วงกระบวนการสร้างสังคมในแต่ละยุคที่มีความแตกต่างกัน) เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกราชที่เกี่ยวเนื่องกัน(Relative Independence) กับการบุกรุกเข้ามาของผู้ที่เข้ามาปกครองที่เป็น “ชาวต่างชาติ” หรือ “ไม่ใช่คนพื้นเมือง”

งานวิจัยนี้ได้อภิปรายถึงการแบ่งประเภท “ชาวคาหัค” ที่มีโครงสร้างทางสังคมอย่างง่าย โดยมีการแบ่งตามโครงสร้างจาก 1) ผู้ปกครองตามแนวชายฝั่งที่เป็นชาวมุสลิม-มาเลย์ 2) การเกาะรวมกลุ่มของชาวต่างชาติ และถูกชาวคาหัคด้วยตนเองเข้ามาแสวงหาประโยชน์ในช่วงระยะหลังการล่าอาณานิคม การเข้าจัดการเรื่องการจัดประเภทของกลุ่ม “คนพื้นเมือง” เกิดขึ้นอย่างมาก หลังจากการสิ้นสุดอำนาจสมัยการปกครองของซูฮาร์โต ในปี พ.ศ. 2541 โครงสร้างอย่างง่ายของชาวคาหัค โดยเจ้าชายชาวมุสลิม-มาเลย์ที่ปกครองบริเวณชายฝั่ง มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยได้รับการปกครองทางอ้อมจากชาวต่างชาติ: การแบ่งแยกเชื้อชาติ (Racialization) ระหว่างผู้ปกครอง (ชาวต่างชาติ จีน เอเชียตะวันออก/ อินเดีย เอเชียอาหรับ) โครงสร้างอย่างง่ายนี้คือมีการปกครองภายใต้

กฎหมายระเบียบที่ใช้ในจังหวัด (Civic Rules) โดยใช้พิจารณาพร้อมกับกฎหมายประเพณี (Customary Rules) ของผู้ที่มีอำนาจปกครอง (ชาวมลายู ดาหัยก และเชื้อชาติอื่นๆ) ความพยายามของซูการ์โน ประธานาธิบดีคนแรกหลังยุคการล่าอาณานิคมของประเทศอินโดนีเซีย ในการที่จะประสานรอยร้าวในด้านการแบ่งเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ (ที่มีการแบ่งแยกในหมู่บ้านพื้นเมือง) ประสบความสำเร็จ งานนี้เป็นงานที่ทำได้ยาก ซึ่งในขณะนั้นซูการ์โนต้องเผชิญกับการต่อสู้แสวงหาอำนาจในโลกระหว่างประเทศมหาอำนาจต่างๆ (ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงครามเย็น)

ความล้มเหลวนี้ได้กลายเป็นตัวเร่งให้เกิดพฤติกรรมอันทารุณ โหดร้ายในยุคการปกครองต่อมา ภายใต้ นายพล ซูฮาร์โตในปี พ.ศ. 2510 ซึ่งพยายามทำการรณรงค์ด้านการทหารต่อต้านคอมมิวนิสต์ในแหลมมาลายู โดยทำการขับไล่ชุมชนชาวจีนที่อยู่ในแผ่นดินให้อพยพมาเป็นผู้ลี้ภัยแถบชายทะเล วิธีการการขู่ข่มให้แตกกันในหมู่นักบวชดาหัยกที่ก้าวร้าว และชาวจีน ไม่เพียงแต่จะทำให้รอยร้าวที่มีอยู่ลึกกลงไปอีก แต่ยังสัญญาที่จะเหยียดความอยุติธรรมที่ชาวดาหัยกได้รับจากชาวดัตช์อีกด้วย การแบ่งกลุ่มชนชาติที่ต้องถูกปกครองดูแล โดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่คนในท้องถิ่นมาหลายศตวรรษเป็นสิ่งที่ยอมรับปฏิบัติมาด้วยเลือดและน้ำตา ความล้มเหลวในยุคการปกครองของซูฮาร์โตที่จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมในหมู่นักบวชดาหัยก – หลังจากที่มีการแบ่งแยกโดยชาวดัตช์ และการไม่ยอมรับพรรคการเมืองที่ตั้งจากเผ่าใดโดยเฉพาะของซูการ์โน ในปี พ.ศ. 2502 - นำไปสู่หัวเรื่องที่สองของงานวิจัยชิ้นนี้

อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มน้อยชาวดาหัยก (และมลายู) ต้องการได้รับความยุติธรรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ในระดับจังหวัด พวกเขาพยายามสร้างพิธีกรรมโบราณการล่าหัวมนุษย์ เพื่อตอบสนองวิกฤติการณ์ อันเกิดจากการที่ชาวดาหัยกถูกคว่ำหมิ่นศักดิ์ศรี โดยกลุ่มผู้อพยพ (ชาวมลายู) ที่เข้ามาอยู่ในกาลิมันตันตะวันตก ในการรณรงค์เรียกร้องอิสรภาพโดยไม่ใช้วิธีการรุนแรง ผู้นำของชาวดาหัยกคือโบสท์ โดยดำเนินการผ่านทางโรงเรียนในสังกัดการดูแลของโบสท์ สถาบันสินเชื่อทางการเงินในชนบท องค์กรวิจัยและวัฒนธรรม อื่นๆ ที่เข้ามาดำเนินการหรือเพื่อลบล้างปิดบังยุคการปกครองของซูฮาร์โตที่อ่อนแอ คำว่า สังคมประชา (Civil Society) กลายเป็นคำที่โด่งดังมากในประเทศโลกที่สามที่มีผู้นำเผด็จการปกครอง หลังจากที่มีการรื้อถอนกำแพงเมืองเบอร์ลินออกไปในปี พ.ศ. 2532 สังคมประชา ได้ถูกบิดเบือนเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้เรียกรื่องสิ่งต่างๆ ในยุคการปกครองของซูฮาร์โต และถูกตีความไปหลายอย่างตามความต้องการของผู้ที่จะนำไปใช้

ดังนั้น คำว่า สังคมประชา (Civil Society) จึงกลายเป็นเหมือนกับสิ่งที่ผู้คนยอมรับนับถือโดยปราศจากเหตุผล เนื่องจากว่ามันเป็นเหมือนเครื่องกลบเกลื่อนความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างผู้ให้การสนับสนุนสังคมประชา และองค์กรของประชาชน และรัฐบาลที่อ่อนแอ ดังนั้น

คำนี้จึงทำหน้าที่เป็นเหมือนฉากหน้าของ “ละครของโลก” ถึงความเหมาะสม (กระบวนการทางการเมืองเกษตรที่หันไปเป็นอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น) ในระดับหมู่บ้าน การใช้ความหมายของคำว่า สังคมประชา ว่าเป็นการกระจายอำนาจของรัฐ ผู้นำชาวดาหยักผู้ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมือง และเป็นเชื้อสายชนชาวพื้นเมืองได้เข้ามาเทียบตำแหน่งผู้อุปถัมภ์คนใหม่ ซึ่งมีอำนาจในการจัดสรรต่างๆ (Redistributive Power) ในระดับหมู่บ้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved